

№ 6/1963.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
förslag till landskapslag om kolonisationsnämnder.

För den lokala förvaltningen av kolonisationsärendena finnes i varje kommun en kolonisationsnämnd. Dess verksamhet har hittills reglerats genom landskapslagen den 15 juli 1952 angående kolonisationsnämnder i landskapet Åland (29/52), som i tiden antogs såsom en motsvarighet till rikets då gällande lag av den 16 mars 1934 (FFS 115/34). År 1958 reviderades kolonisationslagstiftningen i riket genomgripande genom den nya jorddispositionslagen (FFS 353/58) och därtill ansluten lagstiftning, varav här må särskilt nämnas lagen om inlösen av vissa legoområden i landskommunerna. Under år 1959 genomfördes motsvarande revision av landskapslagstiftningen. Det är helt naturligt, att en ny lag om kolonisationsnämnder härigenom blivit behövlig, och en sådan har i riket utfärdats den 28 december 1962 (FFS 695/62) jämte verkställighetsförfordning (FFS 696/62).

I den nya lagen stadgas som huvudregel, att kolonisationsnämnd, bestående av ordförande och fyra ledamöter, skall finnas i varje kommun. Kolonisationsstyrelsen kan dock bevilja kommun befrielse från att hålla en särskild kolonisationsnämnd, varvid kommunalstyrelsen fungerar som kolonisationsnämnd.

Mandattiden är i riket fyra år i överensstämmelse med mandattiden i allmänhet för kommunala nämnder. Kraven på medlemmarnas i kolonisationsnämnden kvalifikationer har något skärpts. Sålunda fordras, att ordföranden skall vara väl förtrogen med gårdsbruk och att medlemmarna skall "äga kännedom" därom. Minst hälften av ledamöterna skall vara berättigade till jord eller kredit enligt kolonisationslagstiftningen. Till medlem i kolonisationsnämnd får icke väljas person, som är anställd vid penninginrättning, som beviljar jorddispositions lån, icke heller person, som är ombud för sådan inrättning, medlem av dess styrelse eller ordförande eller viceordförande i dess förvaltningsråd eller för dess principaler.

Rikets nya lag möjliggör inrättande av kolonisationsinstruktörs-tjänster i kommunerna såsom heltids- eller deltidstjänster. Inrättas icke sådan tjänst, kan särskilt arvode för ordföranden erläggas, då det i sådant fall blir han, som får sköta det löpande arbetet vid kolonisationsnämnden. För utgifterna i samband med kolonisationsinstruktörs avlöning och pension erhåller kommun ersättning ur statsmedel med 65 %, mindrebedömd kommun även högre ersättning. Såsom utgifter i sam-

band med avlöningen anses enligt regeringens proposition "arvoden, som erlagts vid semester eller för sjukdomstid, årssemesterersättning, lön för sjukdomstid eller havandeskap och förlossning, arbetsgivares barnbidrags- och folkpensionsavgifter, olycksfallsförsäkringsavgifter samt andra sådana av tjänsteförhållandet härflytande utgifter." (Reg.prop. 33/1962). Samma procentsats skall också gälla för ersättningen ur statsmedel för övriga kolonisationsnämndens utgifter, till den del de beaktas, d.v.s. ordförandens arvode, sammanträdesarvoden, resekostnader och dagtraktamenten. Maximibelopp för dessa utgifter fastställas från statens sida.

Landskapsstyrelsen anser att motsvarande stadganden borde antagas att gälla i landskapet och har därför låtit utarbeta ett förslag till ny landskapslag i ämnet. Stadgandena om kolonisationsinstruktörer komma måhända icke att tillämpas i landskapet, men då det är tänkbart, att någon kommun åtminstone för en tid anställer en deltidсанställd instruktör, har landskapsstyrelsen ansett sig böra införa också stadganden härom i förslaget.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas stadgandet i 8 § angående anförande av besvär över kolonisationsnämnds beslut. Enligt 11 § 2 mom. 13 punkten självstyrelselagen för Åland är rättegångsväsendet hänfört till rikets lagstiftningsbehörighet. Detta stadgande har tolkats så, att i landskapslag icke får intagas stadganden, som skulle avvika från de i riket gällande stadgandena om ändringssökande i förvaltningsärenden. Följden av denna tolkning är, att besvär över kolonisationsnämnds i landskapet beslut skulle anföras hos kolonisationsstyrelsen. Avvikande tolkning har dock förekommit tidigare, t.ex. i gällande landskapslag om kolonisationsnämnder i landskapet Åland, som lyder: "Besvär över kolonisationsnämnds beslut anföras hos landskapsstyrelsen inom trettio dagar efter delfåendet". Landstingets beslut om antagande av sagda landskapslag har behandlats av Ålandsdelegationen och Högsta domstolen, vilka i den 7 maj 1952 respektive den 17 juni 1952 avgivna utlåtanden meddelat, att enligt deras åsikt hinder icke föreligger för beslutets ikraftträdande, vilket Republikens President vid föredragning den 27 juni 1952 omfattat. (ÅD VIII s. 194, 196). Samma principfråga har i enahanda riktning avgjorts i 10 § landskapslagen den 18 mars 1953 angående byggnadsplaneområden på landsbygden i landskapet Åland (6/53; ÅD VIII s. 210, 211).

Inom de förvaltningsgrenar, som helt falla inom självstyrelsens ram, tillkommer högsta ledningen och tillsynen över förvaltningen landskapsstyrelsen. Skulle besvär i sådana ärenden föras enligt i riket

gällande grundsatser också i det avseendet, att endast den riksmyndighet, som i motsvarande fall handhar den högsta ledningen och tillsynen över förvaltningen där, är behörig besvärinstans, skulle en rikets förvaltande myndighet ingripa i den förvaltning, som bör vara förbehållen självstyrelsemyndigheterna. I sådana fall synes det vara det enda riktiga och helt i överensstämmelse med självstyrelselagens anda och mening, att den myndighet inom landskapsförvaltningen, som i förvaltningshänseende motsvarar ifrågavarande riksmyndighet, också skall fungera som besvärinstans inom självstyrelsen. Ehuru självstyrelselagen stadgar, att lagstiftningsrätten beträffande 'rättegångsväsendet' är förbehållen rikets lagstiftande organ, synes ett stadgande om motsvarande besvärinstans i detta fall icke innefatta sådant avsteg från stadgandena om den förvaltningsrättsliga lagskipningen, att Landstinget därigenom skulle ha överskridit sin lagstiftningsbehörighet.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g
om kolonisationsnämnder.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

I varje kommun skall finnas en kolonisationsnämnd. Landskapsstyrelsen må dock på framställning av kommunens fullmäktige besluta, att kolonisationsnämnd tills vidare icke skall tillsättas i kommun. Kolonisationsnämndens åligganden handhavas härvid av kommunens styrelse.

2 §.

På kolonisationsnämnden ankommer att handhava de angelägenheter angående kolonisationsverksamhet och inlösen av legoområden samt till dem anslutna ärenden, vilka enligt landskapslagen om disposition av jord (9/59) och därtill ansluten lagstiftning, annan kolonisationslagstiftning, landskapslagen om inlösen av vissa legoområden i landskommunerna (28/59) samt andra stadganden och bestämmelser ankomma på kolonisationsnämnden.

3 §.

Angående kolonisationsnämnden samt dess ordförande och ledamöter gäller, om ej i denna lag annat är stadgat, vad om kommunala nämnder och kommunala förtroendemän är stadgat.

Kolonisationsnämnden står under landskapsstyrelsens och kolonisationsinspektörens tillsyn.

-4-

4 §.

Kolonisationsnämnden består av ordförande och fyra ledamöter.

Nämndens ordförande och ledamöter samt ersättare för envar ledamot väljas av kommunens fullmäktige för tre år i sänder. Nämnden utser för samma tid inom sig en viceordförande.

5 §.

Ordföranden skall vara väl förtrogen med gårdsbruk. Ledamöterna, av vilka åtminstone tvenne böra företräda dem, som enligt jorddispositionslagstiftningen äro jord- eller kreditberättigade, skola äga kännedom om gårdsbruk.

Person, som är anställd vid penninginrättning, som beviljar jorddispositions lån, eller är dess ombud eller medlem av dess styrelse eller är ordförande eller viceordförande i dess förvaltningsråd eller för dess principaler, må icke inväljas i kolonisationsnämnd.

6 §.

Kommunens fullmäktige må, efter att hava hört landskapsstyrelsen, entlediga kolonisationsnämndens ordförande, då synnerliga skäl därtill prövas föreligga. Härvid skall ny ordförande ofördröjligen väljas för den återstående mandattiden.

7 §.

Kolonisationsnämnden är beslutförför, då ordföranden eller viceordföranden samt två ledamöter äro tillstädes.

8 §.

Den, som icke nöjes åt beslut av kolonisationsnämnden eller, då kolonisationsnämndens åligganden handhavas av kommunens styrelse, åt dennas beslut, äger rätt att inom trettio dagar från delfåendet av beslutet anföra besvär däröver hos landskapsstyrelsen. Besvärsskriften skall senast den dag då besvärstiden utgår före klockan tolv inlämnas till kolonisationsnämnden. Klaganden må även på eget ansvar tillställa kolonisationsnämnden besvärsskriften såsom betald postförsändelse eller genom bud såsom i lagen den 26 februari 1954 om översändande av handlingar (FFS 74/54) är stadgat. Kolonisationsnämnden insände utan dröjsmål besvärsskriften jämte eget utlåtande till landskapsstyrelsen.

Vad i 1 mom. är stadgat äger icke tillämpning, om i lag eller förordning är annat stadgat angående ändringssökande eller om ändringssökande är förbjudet, ej heller då kolonisationsnämndens beslut är av sådan art, att det kan underställas kommunens styrelse.

Angående sökande av ändring i beslut av kolonisationsnämndens ordförande är särskilt stadgat.

9 §.

-5-

Kommun må kolonisationsnämnden till biträde anställa en kolonisationsinstruktör, vars anställning må hava karaktär av antingen huvud- eller bisyssla. Kommuner må, såvitt de därom överenskomma, anställa gemensam kolonisationsinstruktör.

Kolonisationsinstruktör bör hava genomgått lantmannainstitut eller motsvarande lantbruksundervisningsanstalt eller ock hava avlagt någon högre lantbruksexamen.

Med landskapsstyrelsens tillstånd må till kolonisationsinstruktör, som handhar sin befattning såsom bisyssla, antagas person, som icke uppfyller i 2 mom. nämnda kompetensfordringar, om han i övrigt prövas äga för handhavandet av kolonisationsinstruktörens åligganden erforderlig skicklighet och förmåga.

10 §.

Finnes i kommun icke kolonisationsinstruktör, må landskapsstyrelsen på ansökan av kommunen eller efter att hava hört kommunens fullmäktige inom ramen för landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat besluta, att månatligt arvode skall erläggas till ordföranden.

11 §.

Kolonisationsnämndens utgifter bestridas av kommunens medel.

Kommunen uppbär av landskapsmedel ersättning till 65 procent av kolonisationsinstruktörs lön och därtill anslutna utgifter samt pensionskostnader, av arvode, som erlägges till kolonisationsnämndens ordförande, ävensom av sammanträdesarvoden, som skola utbetalas till kolonisationsnämndens ordförande, ledamöter och kolonisationsinstruktör, samt av resekostnadsersättningar och dagtraktamenten.

Inom ramen för landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat må sådana ekonomiskt mindre bärkraftiga kommuner, för vilka kolonisationsnämndens utgifter eljest skulle bliva mera betungande än skäligt, i ersättning beviljas mer än 65 procent av kolonisationsinstruktörs lön och därtill anslutna utgifter samt pensionskostnader.

12 §.

Landskapsstyrelsen fastställer de maximibelopp av lön och därtill anslutna utgifter samt pensionskostnader och av arvoden ävensom av resekostnadsersättningar och dagtraktamenten, enligt vilka ersättning med stöd av 11 § kan erläggas till kommunen.

13 §.

Närmare föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

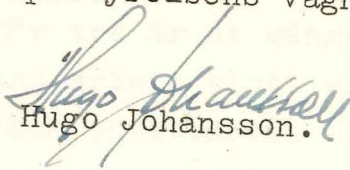
14 §.

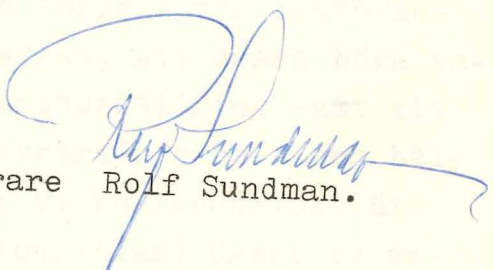
Denna lag tillämpas från den 1 januari 1963, och genom densamma

upphäves landskapslagen den 15 juli 1952 angående kolonisationsnämnder i landskapet Åland (29/52) jämte däri senare vidtagna ändringar. Med stöd av sagda lag vald kolonisationsnämnd handhar likväl de på kolonisationsnämnden ankommande uppgifterna intill dess ny nämnd enligt denna lag valts eller landskapsstyrelsen beslutat, att kolonisationsnämnd icke skall tillsättas i kommunen.

Mariehamn, den 1 mars 1963.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Hugo Johansson.

Lagberedningssekreterare Rolf Sundman.